

Arbeidsmarkedet nå - mai 2010

"Arbeidsmarkedet nå" er et månedlig notat fra Statistikk og Utredning i Arbeids- og velferdsdirektoratet. Notatet er skrevet av Johannes Sørbo Johannes.Sorbo@nav.no, 28. mai 2010.

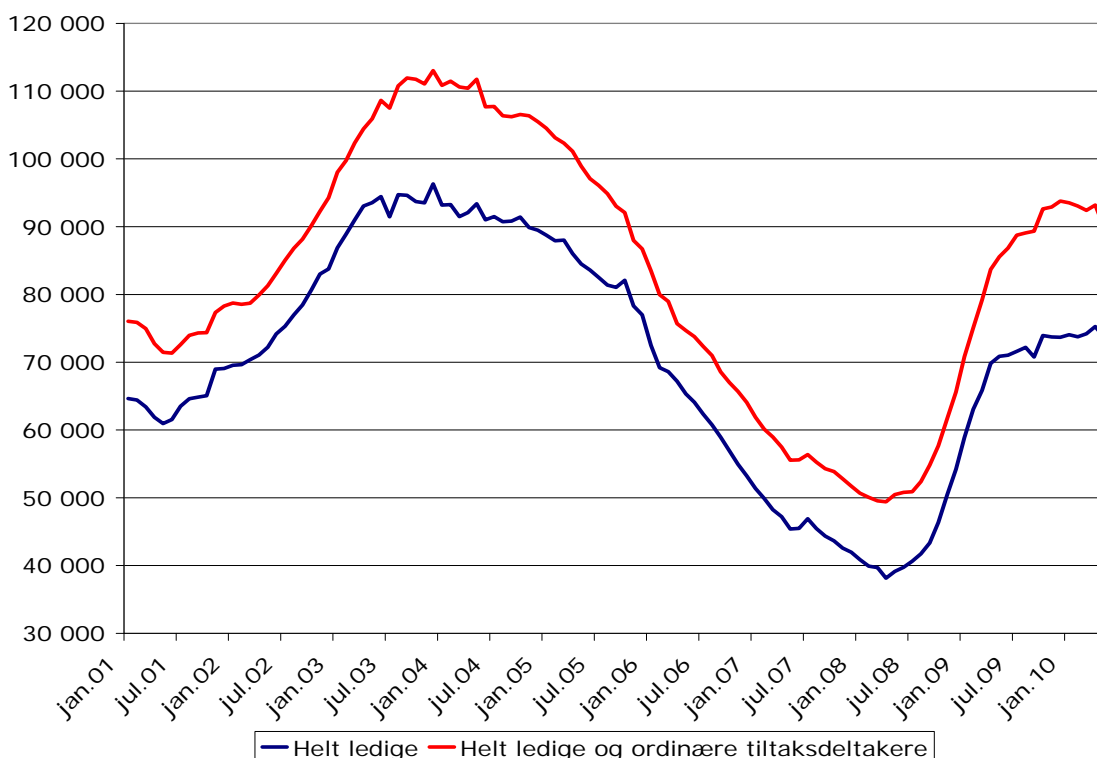
1 600 færre ledige i mai

Ved utgangen av mai var det registrert 70 600 helt ledige hos NAV. Dette tilsvarer en ledighetsrate på 2,7 prosent, og er en økning på 3 100 (5 %) fra mai i fjor. Justert for normale sesongsvingninger har det blitt 1 600 færre helt ledige den siste måneden, mens summen av helt ledige og ordinære tiltaksdeltakere falt med 3 200 personer.

En del av nedgangen kommer av at det nå blir færre permitterte. Antallet permitterte var svært høyt i vinter, men har falt de siste to månedene. Av nedgangen på 1 600 personer den siste måneden kommer om lag 500 av at antallet permitterte faller. Den kraftige nedgangen i summen av helt ledige og ordinære tiltaksdeltakere må også sees i sammenheng med at vi på denne tiden i fjor hadde en kraftig tiltaksopptrapping, mens det de siste månedene har vært en liten nedgang i antallet ordinære tiltaksdeltakere.

Nedgangen i ledigheten i mai representerer likevel et lite skifte på arbeidsmarkedet. Den registrerte ledigheten har nå holdt seg stabil det siste halve året, men dette er første måned hvor vi registrerer en klar nedgang i ledigheten. Det er imidlertid fortsatt stor usikkerhet knyttet til den videre utviklingen på arbeidsmarkedet på grunn av situasjonen internasjonalt.

Figur 1. Utviklingen i antallet registrerte helt arbeidsledige og summen av ordinære tiltaksdeltakere og elt arbeidsledige. Sesongjusterte tall. Januar 2001 – mai 2010.

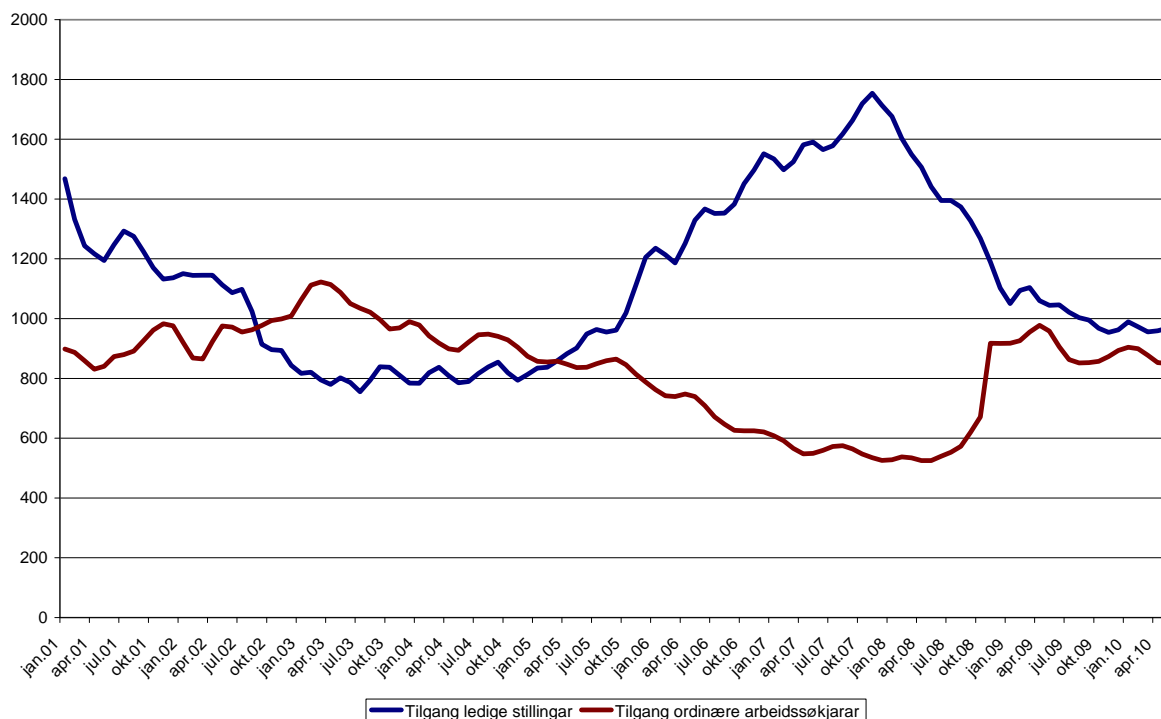

Kilde: NAV

Stabil tilgang av nye arbeidssøkere

Tilgangen av ordinære arbeidssøkere per virkedag var i mai 11 prosent lavere enn i tilsvarende måned i fjor. Mange permitteringer bidro til at denne indikatoren økte noe i vintermånedene, men den er nå tilbake på samme nivå som på sensommeren og høsten i fjor.

Figur 2. Tilgang av ordinære arbeidssøkere per virkedag og tilgang av ledige stillinger per virkedag.¹ Sesongjusterte tall. Trend. Januar 2001- mai 2010.

Kilde: NAV

Lavere tilgang av nye ledige stillinger

I mai ble det registrert 9 prosent færre nye ledige stillinger per virkedag enn i tilsvarende måned i fjor. Justert for normale sesongvariasjoner har tilgangen av nye stillinger holdt seg stabil siden oktober i fjor. Det er størst nedgang i antallet nye stillinger innen helse-, pleie- og omsorgsykker (-22 %), serviceyrker og annet arbeid (-18 %), samt innen butikk og salgsarbeid (-17 %). Innen bygg og anlegg og industriarbeid ble det registrert henholdsvis 16 og 4 prosent flere nye ledige stillinger i mai i år enn i mai i fjor.

1 800 færre helt ledige permitterte

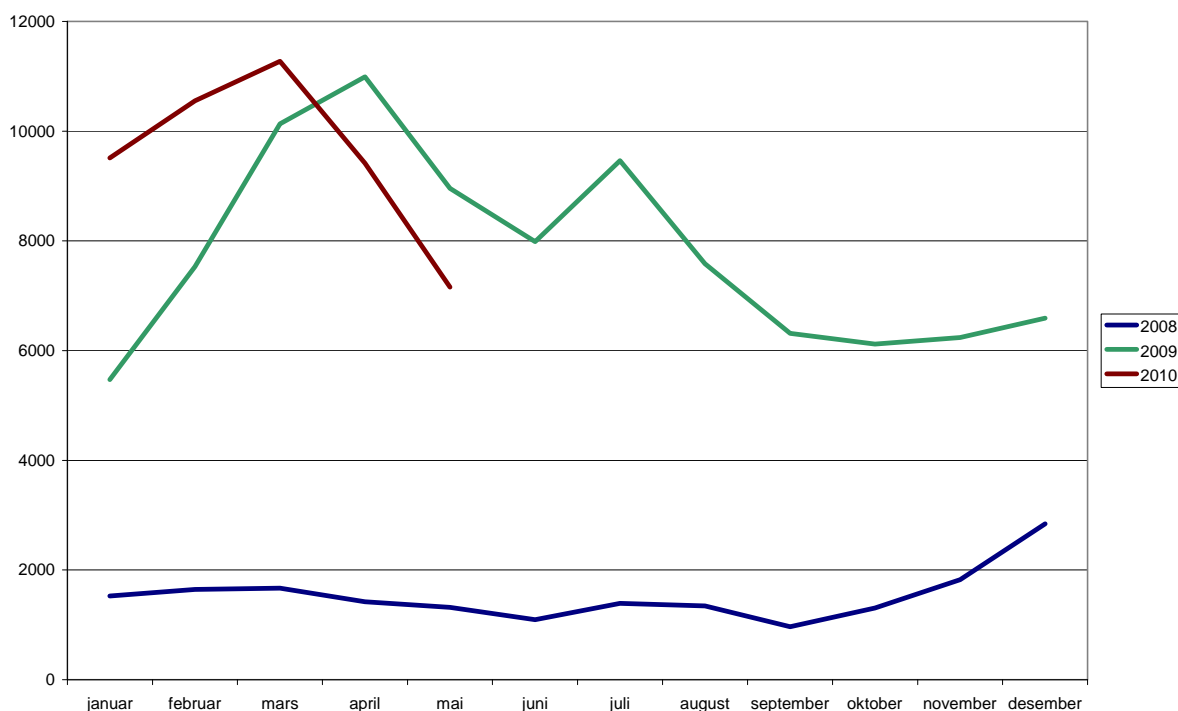
Det var registrert 7 200 helt ledige permitterte ved utgangen av mai. Dette er en nedgang på 1 800 personer fra mai i fjor, noe som tilsvarer 20 prosent. Over halvparten av nedgangen har kommet innen bygge- og anleggssyrker og industriyrker, men det har også vært en klar nedgang for kontorarbeid, samt for meglere og konsulenter. Selv om nedgangen det siste året

¹ Omfatter stillinger utlyst i media, registrert av arbeidsgiver på nav.no eller meldt til NAV.

har vært størst for personer med bakgrunn fra bygge- og anleggsvirker og industriyrker, har fortsatt 4 400 av de helt ledige permitterte en av disse yrkesbakgrunnene.

Permitteringene nådde sitt høyeste nivå i mars i år, da 11 300 personer var helt ledige permitterte. En viktig årsak til at permitteringsnivået steg mye de første månedene i år var det kalde vinterværet. De siste to månedene har det blitt 4 200 færre helt ledige permitterte, noe som er et tegn på at det har skjedd en bedring på det norske arbeidsmarkedet.

Figur 3. Antall helt ledige permitterte. Januar 2008 – mai 2010.

Kilde: NAV

Redusert yrkesdeltakelse

Fra 1. kvartal 2009 til 1. kvartal i år ble det 4 000 færre personer i arbeidsstyrken i følge Statistisk sentralbyrås arbeidskraftundersøkelse (AKU). Dette skjedde til tross for at befolkningen i yrkesaktiv alder i samme periode økte med 56 000 personer, og yrkesdeltakelsen sank dermed fra 73 prosent til 71,8 prosent. 19 000 flere oppga utdanning som sin hovedsaklige virksomhet, mens 24 000 flere oppga ulike former for pensjon som sin hovedsaklige virksomhet enn det som var tilfellet i 1. kvartal 2009. Dette viser at vi har et fleksibelt arbeidsmarked i Norge, hvor særlig yrkesdeltakelsen til unge voksne varierer mye med konjunktorene.

Sysselsettingen falt med 21 000 personer fra 1. kvartal 2009 til 1. kvartal 2010. Det var imidlertid store forskjeller mellom de ulike næringene. Innen industrien ble det i denne perioden 20 000 færre sysselsatte, mens sysselsettingen steg med 7 000 personer innen helse- og sosialnæringen, samt innen transport og lagring.

Utviklingen i norsk økonomi

Nasjonalregnskapstall viser at veksten i norsk økonomi var svak i 1. kvartal i år.

Bruttonasjonalproduktet (BNP) for Fastlands-Norge økte med 0,1 prosent, noe som er lavere enn veksten vi hadde de to siste kvartalene i fjor. Reduserte investeringer i Fastlands-Norge bidro til å dempe veksten, mens det fortsatt var vekst i både privat og offentlig konsum.

Industriproduksjonen har økt de siste månedene, og var i mars 1,6 prosent høyere enn ett år tidligere. Innen metallindustrien har produksjonen økt hver måned siden i fjor sommer, mens det innen bygging av skip og oljeplattformer har vært en klar nedgang i produksjonen de siste månedene, i følge tall fra Statistisk sentralbyrå (SSB).

Ordreservene er nå 30 prosent lavere enn de var for ett år siden for industrien samlet. Det er innen maskinindustrien og bygging av skip og oljeplattformer at ordreservene har falt mest, mens det er en liten økning innen produksjon av kjemiske råvarer og metallindustrien. Ordretilgangen ser imidlertid ut til å ta ha tatt seg noe opp igjen, med unntak av for bygging av skip og oljeplattformer hvor ordretilgangen fortsatt falt fra 4. kvartal i fjor til 1. kvartal i år.

Boligbyggingen ser nå ut til å ha stabilisert seg, og var i perioden fra januar til mars i år omtrent uendret fra tilsvarende periode i fjor. Igangsettingen av næringsbygg er fortsatt lavere enn i tilsvarende periode i fjor, målt i bruksareal. Verdien av bygge- og anleggsnæringens samlede ordreservert økte med 9 prosent i 1. kvartal i år, etter å ha ligget på et stabilt nivå gjennom fjoråret. Beholdningen av nye boligbygg økte i samme periode med 17 prosent, mens det var en nedgang innen rehabiliteringsprosjekter.

Varekonsumet gikk noe ned i mars i år. En del av nedgangen skyldes redusert forbruk av elektrisitet og brensel, mens det var en økning i kjøp av klær og sko. Ettersom det private forbruket økte sterkt gjennom fjoråret og inn i dette, var varekonsumet i mars 14 prosent høyere enn i samme måned i fjor.

Utviklingen internasjonalt

Den siste måneden har det vært stor oppmerksomhet knyttet til gjeldsproblemene i Hellas. Frykt for at problemene i Hellas skal spre seg til land som Spania og Portugal har skapt uro på finansmarkedene og ført til en kraftig svekkelse av euroen. For å hindre at situasjonen i Hellas sprer seg har EU og det internasjonale pengefondet (IMF) opprettet et krisefond på til sammen 750 milliarder euro, samtidig som det er blitt enighet om et lån på 110 milliarder euro til Hellas. Både Hellas, Spania og Portugal har nå lansert kutt i sine budsjetter for å redusere budsjettunderskuddene.

Den økonomiske veksten i euroområdet er også fortsatt lav. I 1. kvartal i år økte BNP med 0,2 prosent for eurosonen samlet. Dette er tredje kvartal på rad med positiv vekst, men veksten er fortsatt svak. Av de store landene var det Italia som hadde høyest vekst med 0,5 prosent, mens veksten var på 0,2 prosent i Tyskland og 0,1 prosent i Frankrike og Spania. I Hellas var det en nedgang på 0,8 prosent i samme periode. Med budsjettkuttene flere av landene nå planlegger å gjennomføre, kan den økonomiske veksten forbli svak fremover.

I USA er veksten langt høyere enn i euroområdet. I 1. kvartal steg BNP med 0,8 prosent, og dette var tredje kvartal på rad med økonomisk vekst. Økt privat forbruk bidro positivt, mens det var en nedgang i offentlig etterspørsel og investeringer i bygg. Samtidig steg sysselsettingen i april, men det gjorde også ledigheten. Dermed steg arbeidsstyrken klart, og det amerikanske arbeidsmarkedet ser ut til å være i bedring.

Høyest økonomisk vekst er det i en del fremvoksende økonomier, som Brasil, Kina og India. Dette har også bidratt til høyere råvarepriser og økt global industriproduksjon. Den siste måneden har vi likevel sett et klart fall i både oljepris og metallpriser, noe som kan sees i sammenheng med uroen på finansmarkedene med bakgrunn i situasjonen i Hellas og eurosone.

I Sverige falt BNP fortsatt i 4. kvartal, og i april steg arbeidsledigheten til 9,8 prosent i følge arbeidskraftundersøkelsen. Sysselsettingen fortsatte imidlertid å øke svakt, og yrkesdeltakelsen steg til 71 prosent.

Økt ledighet for yrkesgrupper i offentlig sektor

Det siste året er det innen yrkesgrupper hvor mange jobber i offentlig sektor at ledigheten har økt mest. Størst har økningen vært innen akademiske yrker (24 %) og undervisning (18 %). Arbeidsledigheten er likevel fortsatt svært lav for disse yrkene.

Størst nedgang i ledigheten det siste året finner vi for de med ingen eller ukjent yrkesbakgrunn (-7 %). Også innen jordbruk, skogbruk og fiske (-3 %), samt bygge- og anleggsvirker (-1 %) er det nå en liten nedgang, mens ledigheten blant de med bakgrunn i industriarbeid er uendret fra i fjor.

Ledigheten var i mai høyest for personer med bakgrunn fra bygge- og anleggsarbeid og industriarbeid, med henholdsvis 5,1 og 4,6 prosent av arbeidsstyrken. Lavest ledighet finner vi innen undervisning med 0,7 prosent, og helse, pleie og omsorg med 1,0 prosent.

Akademiske yrker

Dette er den yrkesgruppen som har hatt størst vekst i ledigheten det siste året, med 24 prosent. Det er for samfunnsvitenskaplige yrker (45 %) og saksbehandlere i offentlig sektor (34 %) at ledigheten har økt mest, mens det innen juridiske yrker har vært en liten nedgang i ledigheten det siste året. Ledigheten er fortsatt svært lav for akademiske yrker, med 1,2 prosent av arbeidsstyrken.

Undervisning

Veksten i ledigheten er størst for undervisningspersonale på høyere nivå og spesialister (28 %) og lærere i videregående skole (24 %). Til sammen er det likevel kun 1 300 helt ledige med bakgrunn fra undervisningsyrker, mens det til sammenligning ble registrert 3 100 ledige stillinger i løpet av mai for denne typen yrker. Arbeidsmarkedet er altså fortsatt stramt innen undervisningsyrker.

Ingeniør- og ikt-fag

Innen ingeniør- og ikt-fag har ledigheten økt med 13 prosent det siste året. Det er innen ikt-yrker at ledigheten har økt mest. Her er det nå drøyt 200 flere helt ledige enn for ett år siden, noe som tilsvarer en vekst på 20 prosent. Justert for normale sesongvariasjoner har likevel ledigheten for ingeniør- og ikt-fag falt de siste månedene.

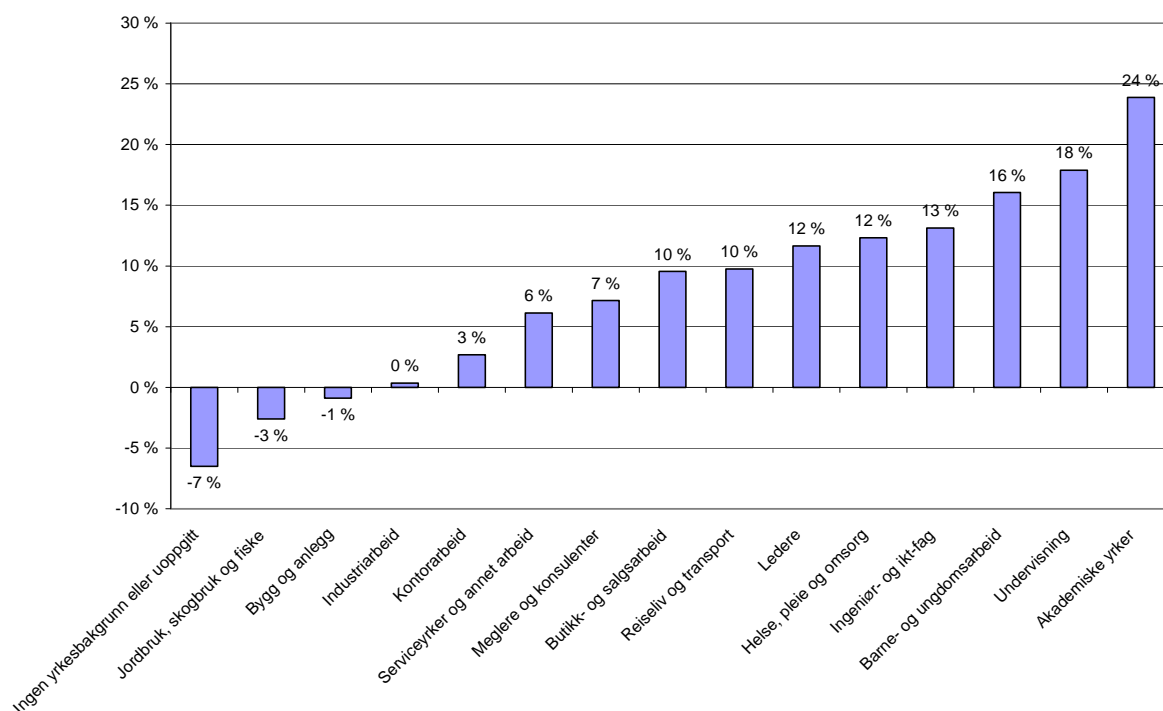
Bygg og anlegg

Innen bygge- og anleggsvyrker har nå ledigheten falt med knapt 100 personer det siste året. Dette kommer av nedgangen i antall permitterte. Det er for hjelpearbeidere (-17 %) og snekkere og tømrere (-15 %) at ledigheten har falt mest, mens det fortsatt er en stor økning blant elektrikere (56 %) og rørleggere (36 %).

Industri

Blant personer med bakgrunn fra industriyrker var ledigheten i mai uendret i forhold til ett år tidligere. For automatikere og elektriske montører og for støpere, sveisere, platearbeidere og lignende har imidlertid ledigheten økt mye det siste året, med henholdsvis 46 og 43 prosent. Blant prosess- og maskinoperatører (-16 %) og for hjelpearbeidere innen industrien (-15 %) har det derimot blitt færre ledige.

Figur 4. Prosentvis endring i antall arbeidsledige etter yrkesbakgrunn. Mai 2009 – mai 2010.

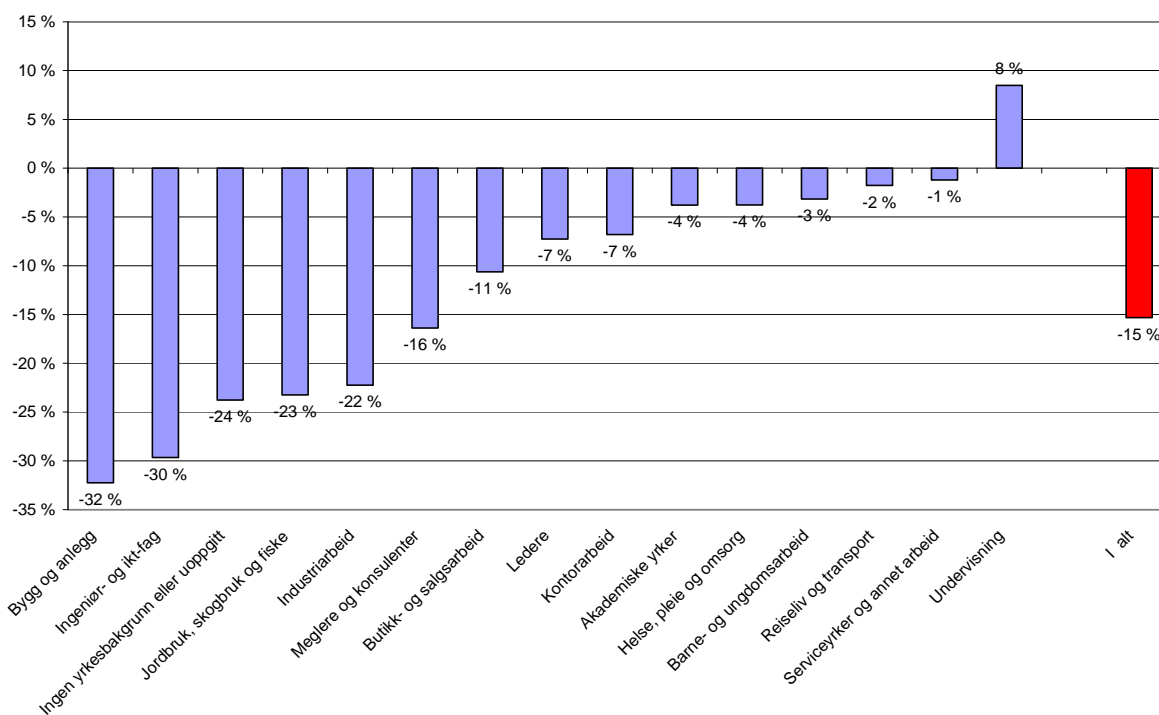
Kilde: NAV

Færre med ledige med kort arbeidssøkervarighet

Det er nå færre helt ledige med arbeidssøkervarighet under et halvt år enn det var i mai i fjor. For de med arbeidssøkervarighet under 4 uker har arbeidssøkervarigheten gått ned med 15 prosent. Størst har nedgangen vært for bygge- og anleggsarbeidere og ingeniør- og ikt-fag, mens undervisning nå er den eneste yrkesgruppen hvor det fortsatt er en vekst i antall ledige med arbeidssøkervarighet under 4 uker.

Nedgangen i antallet ledige med kort arbeidssøkervarighet tyder på at færre nå blir arbeidsledige. Samtidig ser vi at det fortsatt er høy vekst blant personer som har gått ledige mellom ett og to år, noe som tyder på at det fortsatt er vanskelig for de som har blitt arbeidsledige å finne en ny jobb.

Figur 5. Registrerte arbeidsledige med mindre enn 4 uker varighet som arbeidssøker etter yrke. Prosentvis endring mai 2009 – mai 2010.

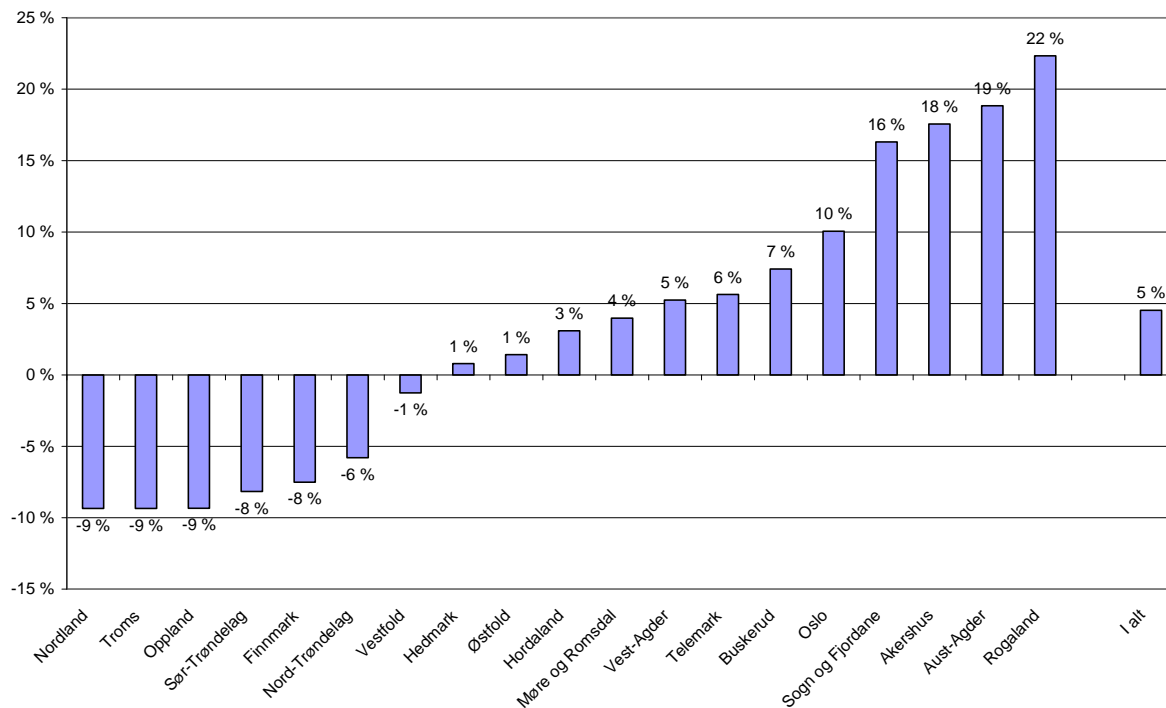
Kilde: NAV

Store forskjeller mellom fylkene

I figur 6 ser vi at det nå er stor forskjell i utviklingen i ledigheten det siste året mellom fylkene. I Nord-Norge, Trøndelag og innlandsfylkene har ledigheten falt det siste året, mens ledigheten fortsatt øker i fylker som Rogaland, Aust-Agder og Akershus. Men når vi justerer for normale sesongsvingninger ser vi i figur 11 at ledigheten de siste månedene har gått ned i alle deler av landet. Denne nedgangen er imidlertid fortsatt liten og ikke nok til at vi er tilbake på nivået fra ett år tilbake i alle fylkene.

Ledigheten er høyest i Finnmark og Oslo med 3,6 prosent, mens den er lavest i Oppland, Rogaland og Sogn og Fjordane med 2,2 prosent.

Figur 6. Prosentvis endring i antall arbeidsledige etter fylke. Mai 2009 – mai 2010.

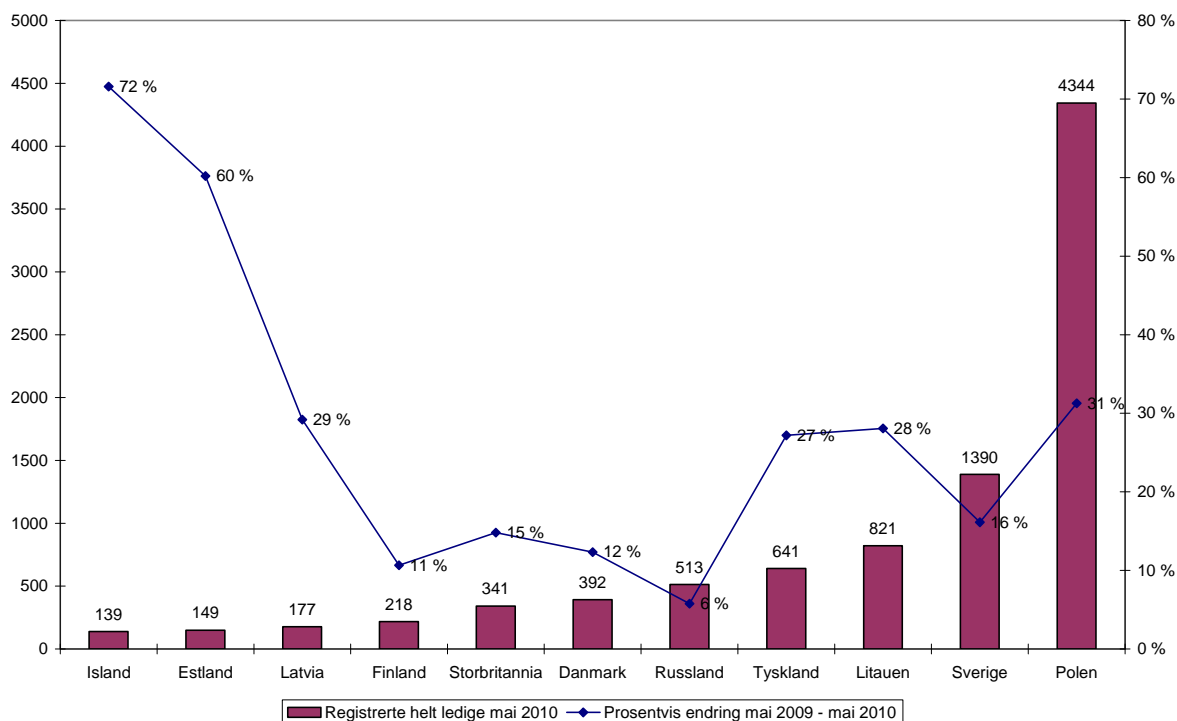

Kilde: NAV

Ledigheten blant arbeidsinnvandrere øker fortsatt

Figur 7 viser antall arbeidsledige etter statsborgerskap for noen av de mest aktuelle landene når det gjelder arbeidsinnvandring. Ved utgangen av måneden var det registrert 4 300 helt ledige polakker, noe som betyr en økning på 31 prosent sammenliknet med i fjor. Ledigheten har i mai økt mest blant islendinger (72 %), fulgt av estlendere (60 %). Det var imidlertid fortsatt under 200 ledige fra hvert av disse landene. Selv om veksten i ledigheten blant arbeidsinnvandrerne fortsatt er høyere enn for nordmenn, har også veksten blant arbeidsinnvandrerne blitt langt mindre enn den var tidligere.

Figur 7. Registrerte arbeidsledige etter statsborgerskap. Antall personer i mai 2010, og prosentvis endring fra mai 2009 til mai 2010.

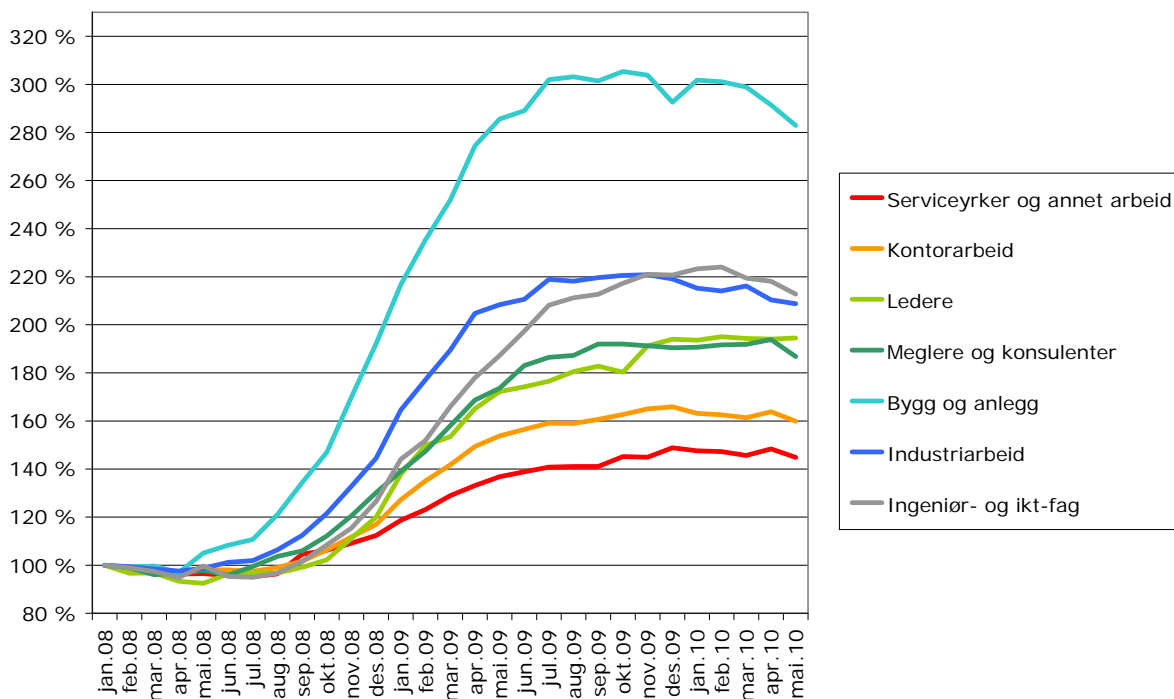
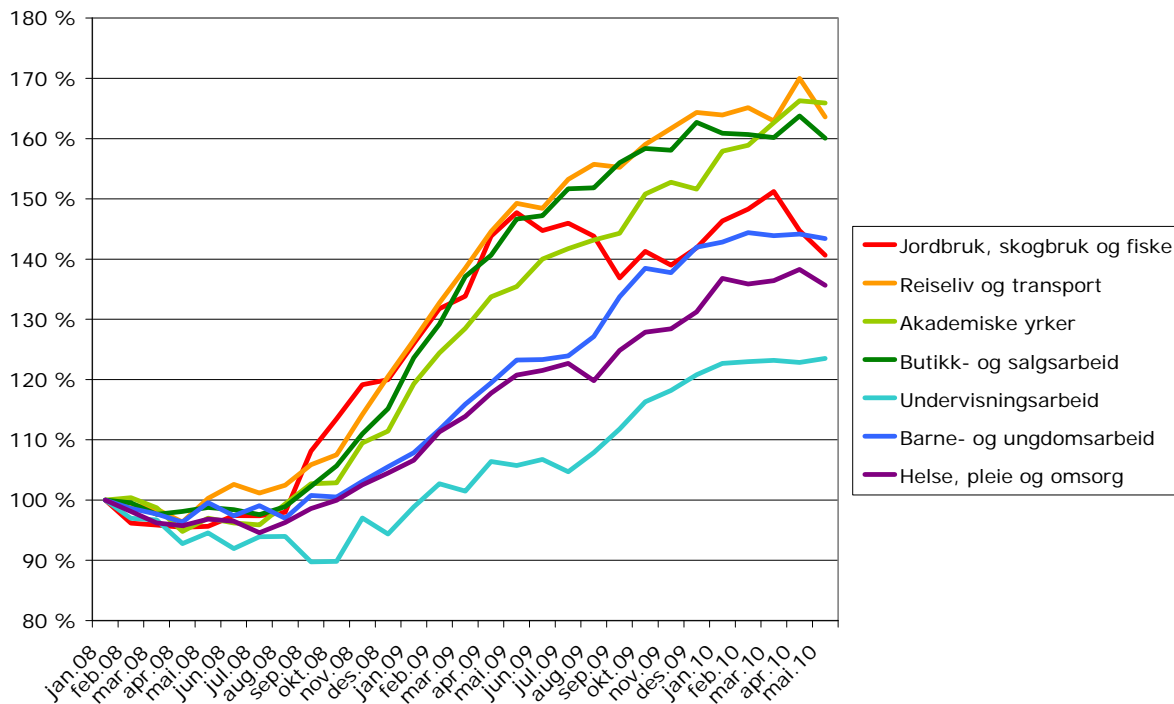
Kilde: NAV

Spesielle forhold ved månedsoppdateringen

Det er ingen kjente spesielle forhold som påvirker månedstallene for arbeidsmarkedet i mai.

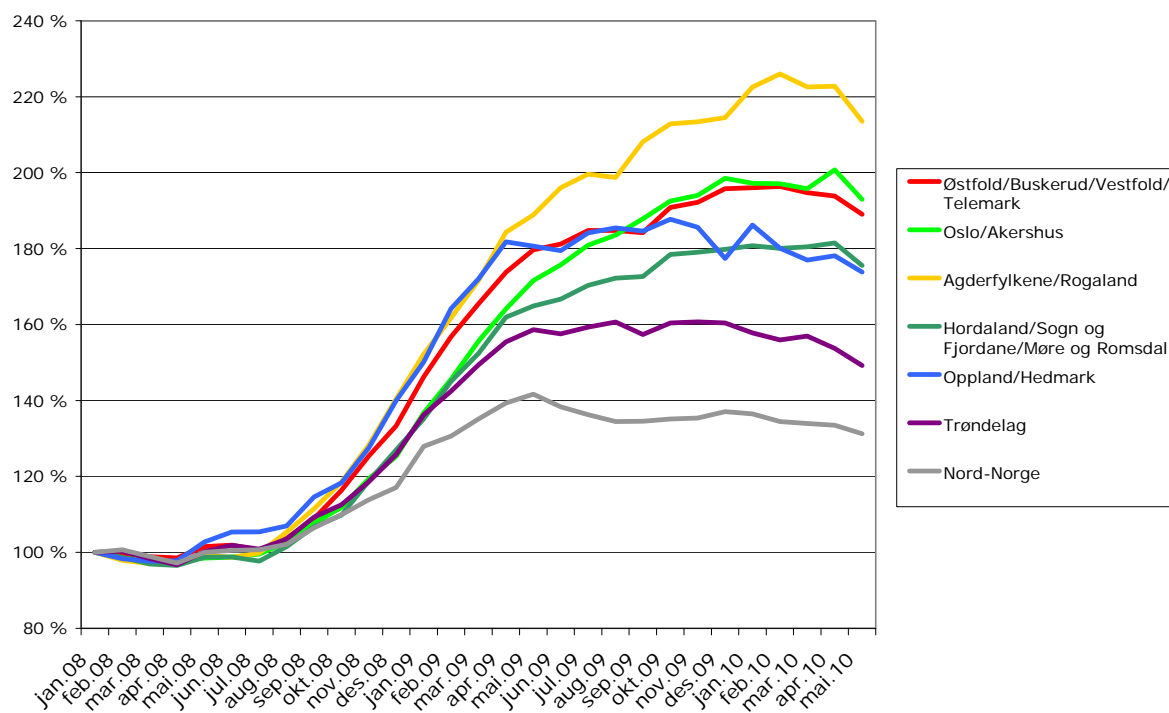
Figurvedlegg

Figur 9 og 10. Utviklingen i summen av registrerte arbeidsledige og ordinære tiltaksdeltakere innenfor yrkesgrupper (yrkesbakgrunn). Januar 2008 – mai 2010. Januar 2008 = 100. Sesongkorrigerte tall.

Kilde: NAV

Figur 11. Utviklingen i summen av registrerte arbeidsledige og ordinære tiltaksdeltakere i regioner. Januar 2008 – mai 2010. Januar 2008 = 100. Sesongkorrigerte tall.

Kilde: NAV